

nuća od opšteg značaja za razvoj Socijalističke republike Srbije u oblasti zdravstvenog prosvetavanja i istorije medicine".

Crveni krst Jugoslavije dodeljuje mu „Zlatnu značku” „za njegove naročite zasluge i izuzetan doprinos u ostvarivanju plemenitih i humanih ciljeva i zadataka Crvenog krsta”.

Prim. dr Dragić je bio dugogodišnji član i počasni član Srpskog lekarskog društva, član i počasni predsednik Sekcije za istoriju medicine SLD, redovan član Medicinske akademije SLD i redovan član Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Srbije i njegove Podružnice u Beogradu.

Stoga će se sve navedene stručne i naučne ustanove sa dubokim pijetetom sećati zaslužnog prim. dr Milorada Dragića, sećajući se sa zahvalnošću njegovog samopregornog rada na zdravstvenom prosvetavanju i zdravstvenoj zaštiti našeg naroda, na proučavanju istorije naše zdravstvene kulture i za doprinos u njihovom razvoju.

Njegovo ime uz njegov veliki doprinos ostavljaju neizbrisiv trag u srpskim i jugoslovenskim razmerama.

Njegovoj porodici, posebno supruzi Tatjani, koja je godinama bila njegov oslonac u životu i radu, izjavljujemo naše duboko saučešće.

*Dr prim. dr Budimir B. PAVLOVIĆ i
prof. dr Slobodan P. ĐORĐEVIĆ*

PRIM. DR EMANUEL PERTL

(6. I 1907 — 7. IX 1987)

Emanuel Pertl rodio se 6. januara 1907. u Kapeli (Radenci).

God. 1927. završio je klasičnu gimnaziju i upisao se na Medicinski fakultet Karlovog univerziteta u Pragu, ali već god. 1930. napušta Prag i dolazi u Beograd,

Prim. dr Emanuel Pertl

gde produžava sa studijama medicine, te bude god. 1933. promovisan za doktora opšte medicine na Medicinskom fakultetu Univerzitetu u Beogradu.

Nakon završetka studija dolazi u Sloveniju i stažira na odeljenjima Opće bolnice u Ljubljani, te neko vreme i u Bolnici u Murskoj Soboti.

God. 1937. radi kao lekar-pripravnik u Općoj bolnici u Mariboru, gde god. 1941. specijalizira Dermatovenerologiju.

Za vreme okupacije bio je prognjen od Nemaca i iseljen u Srbiju. Smešta se i zapošljava u selu Gornja Dobrinja, gde radi kao lekar opšte prakse.

Posle rata i oslobođenja obavlja lekarsku službu pri Komandi grada Užičke Požege i Kosjerića.

God. 1945. Pertl se vraća u Sloveniju i postaje šef Dermatovenerološkog odeljenja Splošne bolnišnice u Mariboru, gde radi sve do god. 1974. kad je penzionisan.

Od god. 1951-1953. obavljao je dužnosti direktora Splošne bolnišnice u Mariboru. Pod njegovim vodstvom proširila se i modernizovala ova bolnica, posebno Dermatovenerološko odeljenje.

Kod Pertla je za vreme njegovog dugogodišnjeg rada specijalizovalo više mladih dermatovenerologa.

Bio je plodan pisac i objavio je 10 većih i zapaženih radova iz dermatovenerološke oblasti, od kojih ćemo spomenuti samo najvažnije: „Zdrava in bolna koža“ (1950); „Nepotrebno zlo“ (1951); „Medicinska kozmetika“ (1953); udžbenik za srednje medicinske škole „Kožne in spolne bolezni“ (1962); „Varikozni kompleks“ (1967); itd.

Povodom proslave 100-godišnjice Splošne bolnišnice u Mariboru bio je glavni urednik „Zbornika radova“ Splošne bolnišnice u Mariboru (1959).

Publikovao je 35 rada iz dermatovenerologije u stručnim časopisima, a takođe 18 istorijsko-medicinskih članaka i rasprava, među kojima su najznačajniji bili: „Zdravstvo med Muro in Dravo s posebnim ozirom na razdoblje 1850-1941“ (1968), „Doprinos lekara severoistočne Slovenije razvitku zdravstvene kulture“ (1970); „Ipavci kot zdravniki“ (1972); „Delež zdravnika v splošni praksi pri preučevanju zgodovine zdravstva na Slovenskem“ (1976); „Razvoj zdravstva v Mariboru“ (1976); „Kronika Medikohistorične sekcije Slovenskega zdravniškega društva v razdobju 1968-1978“ (1978); „Pozabljeni slovenski medicinski teksti“ (1980); „Delo in usoda slovenskih zdravnikov, farmacevtov in veterinarjev — izgnancev v Srbiji, na Hrvaškem in drugih predelih bivše Jugoslavije“ (1981); „Razvitak socijalnomedicinske misli na području Maribora“ (1981); „Kako so nastale bolnišnice“ (1981); „Začetki javnega zdravstvenega šolstva v Mariboru“ (1982); „Kdaj in kje so nastajale partizanske sanitetne postojanke na Pohorju (Kratek oris)“ (1982); „Bolnišnično (hospitalno) zdravstvo izven splošne bolnišnice v Mariboru“ (1982); „Mariborska kopalnišča“ (1983); „Kako so pojmovali etiologijo (etiopatogenezo) kuge v obdobju od 15. do 18. st. v severovzhodni Sloveniji“ (1985); „Zdravljenje za kugo bolnih v razdobju od 1349. do 1716. v severovzhodnem delu današnje Slovenije“ (1986); itd.

Bio je poznat i na muzičkom području kao uspešni rukovodilac orkestra Splošne bolnišnice u Mariboru. U poslednjim godinama mnogo je radio na proučavanju razvoja zdravstva u severozapadnoj Sloveniji.

Mnogo je pridoneo i razvoju Sekcije za zgodovinu medicine Slovenskeg zdravniškeg društva i od god. 1968. bio je zamenik predsednika, kada se Sekcija preselila iz Ljubljane u Maribor, a od god. 1970. njen predsednik i inicijator održavanja stručnih medikoistorijskih sastanaka sa vrlo zanimljivim sadržajem u Mariboru.

Nakon duge bolesti prim. dr Emanuel Pertl umro je na dan 7. septembra 1987. god. u Mariboru, gde je i sahranjen.

Prof. dr Peter BORISOV

Book review
UDC (048.1)

PRIKAZI KNJIGA

Relja V. Katić, *Terminološki rečnik srpske srednjovekovne medicine*. Srpska akademija nauka i umetnosti, Posebna izdanja knj. DLXXV, Odeljenje medicinskih nauka knj. 36, Beograd, 1987, 1-160.

Nastavljajući studije srednjovekovne srpske medicine, koja do njegovog proučavanja nije bila dovoljno osvetljena, Relja Katić se u poslednje vreme posvetio posebnom području, proučavanju medicinske terminologije. On je ovaj posao započeo komentarima „Hilandarskog medicinskog kodeksa br. 517“ (Narodna biblioteka Srbije, 1980) uz koje je pripremio i „Terminologiju srpske srednjovekovne medicine i njeno objašnjenje“ (SANU, 1982).

Razvoj srpske medicinske srednjovekovne terminologije usko je vezan za intenzitet prevođenja medicinskih spisa sa grčkog i latinskog jezika na srpski jezik, što je bio neposredan razlog za njeno stvaranje. Prema rezultatima ispitivanja Katića ona se počela stvarati vrlo rano, još krajem XII veka, a dostigla je svoj puni razvoj pred kraj XV veka. U lingvističkom pogledu bila je odraz tadašnjeg stanja u srpskom jeziku, s tim što su tumačenja bila osnovana na spisima i stavovima tadašnje naučne medicine stvorene u medicinskim školama Salerna i Monpeljea, što je Katić dokazao uporednim ispitivanjima originalnih spisa napisanih na latinskom jeziku i naših. Stvaraoci naše srednjovekovne medicine i njene terminologije bili su učeni lekari čije medicinsko znanje nije zaostajalo iza znanja lekara školovanih u zapadnim medicinskim školama. Pored njih stvaraoci naše medicinske terminologije bili su i drugi učeni ljudi srednjovekovne Srbije (bogoslavi, književnici, pravnici i dr.). Ovaj težak i dug posao Katić je završio sa velikim uspehom. Teškoće su proizilazile iz činjenice što je veliki broj starih termina u međuvremenu iščezao iz našeg jezika i što je za pojmove stare medicine bilo potrebno dati savremena tumačenja. Zbog toga će korisnici ovog rečnika moći da se iz njega upoznaju istovremeno i sa nekim stavovima i učenicima iz naše stare medicine. Ovo ističemo zbog toga što su se gledišta stare medicine u vezi sa tumačenjem etiologije većine oboljenja razlikovala od savremenog shvatanja. Ovaj odgovoran posao Katić je izvršio sa velikim uspehom, što ide u prilog visoke ocene vrednosti ovog rečnika.

Značaj ovog rečnika je i što potvrđuje postojanje terminologije jedne značajne naučne grane, kao sastavnog dela naše opšte kulture. Ovo naročito ističemo s obzirom na činjenicu da u doba stvaranja naše srednjovekovne medicinske terminologije kao nacionalne, takva terminologija nije postojala u naroda na Zapadu, zato što je jezik nauke bio latinski, na kome su držana predavanja i pisane knjige i udžbenici. Vrednost ovog rada Katića je utoliko veća što su značenja pojedinih termina objašnjena i našim i latinskim odn. grčkim terminima. Ako se polazi od toga da u savremenoj našoj medicini postoje veliki terminološki problemi, ovaj rečnik može da posluži kao dragoceni materijal pri izradi i popravljavanju naše aktualne medicinske terminologije, jer ako je nešto bilo označeno dobrim i odgovarajućim terminom u našem starom medicinskom jeziku, nije potrebno da bude menjano upotrebom često rogozatih termina stvaranih na osnovu prevođenja sa stranih jezika. Zbog svega navedenog i sadržaja rečnika veliki trud Katića predstavlja značajan prilog izučavanju naše kulture i medicine. Kao istraživač i naučni radnik Katić je ovim rečnikom dao veliki doprinos izučavanju naše terminologije uopšte, posebno medicinske, stvarajući bazu za nastavljanje rada u ovoj disciplini naše medicinske nauke.

Osnovni poduhvati na stvaranju naše medicinske terminologije, koji su otpočeli davno još u srednjem veku, u spisima koji su se odnosili na medicinu i prirodne nauke, u kojima su kasnije učestvovali brojni naši pisci i nastavnici, lekari i prirodnjaci (biolozi, botaničari, zoolozi, hemičari, fizičari, farmaceuti, poljoprivredni pisci,